

Līdzfinansē
Eiropas Savienības
Erasmus+ programma

Geroji Latvijas suaugusiųjų švietimo praktika

Jaunpilio savivaldības draugijas „Rats“ veikla suaugusiųjų švietime

Savivaldības remia suaugusiųjų švietimą

Projekta IO # 1, kurj parengē Latvijas suaugusiųjų švietimo asociacija

Turinys

Gerosios praktikos įgyvendintojas.....	3
Gerosios praktikos pagrindimas.....	3
Veikloje dalyvaujančios tikslinės suaugusiųjų grupės.....	3
Gerosios praktikos turinys (kas daroma?).....	3
Gerosios praktikos organizavimas, naudojami metodai.....	5
Gerai praktikai įgyvendinti reikalingi išteklių (finansiniai, žmogiškieji ir kt.).....	5
Sunkumai (kliūtys) įgyvendinant gerąją praktiką.....	6
Specialiosios sąlygos gerosios praktikos įgyvendinimui.....	6
Kiekybiniai ir kokybiniai gerosios praktikos rodikliai.....	7
Pagrindinė gerosios praktikos įgyvendinimo nauda vietos valdžiai.....	8
Gerosios praktikos tvarumo sąlygos ir tobulėjimo galimybės.....	9

Atsakomybė

Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai „Erasmus + KA2“ programos lėšomis. Šiame leidinyje pateikta informacija ir nuomonės yra autorių ir nebūtinai atspindi oficialią Europos Sąjungos nuomonę. Nei Europos Sąjungos institucijos ar atstovai, nei jų vardu veikiantis asmuo negali būti laikomi atsakingais už jame pateikiamos informacijos naudojimą.

Santrauka

Jaunpilio regioninės plėtros centro draugijos „Rats“ gerosios patirties suaugusiųjų švietime apžvalga - vienas iš Europos Sąjungos finansuojamo pagal „Erasmus+“ programą strateginės partnerystės projekto „Savivaldybių parama suaugusiųjų švietimui“ (SPSŠ) rezultatų.

Gerosios praktikos įgyvendintojas

Jaunpilio regioninės plėtros centro draugija „Rats“

Gerosios praktikos pagrindimas

Bendras Jaunpilio savivaldybės plotas – 209 km², gyventojų skaičius – 2302.

Jaunpilio savivaldybėje nevyriausybinės organizacijos savo veikla stengiasi patenkinti visuomenės interesus ir poreikius. NVO veikla Jaunpilyje turi istorinių tradicijų, kai kurios iš jų gyvuoja nuo 1930-ųjų. Seniausios asociacijos yra Savanorių ugniagesių asociacija ir Sodininkų asociacija. Šiuo metu Jaunpilio savivaldybėje veikia tokios asociacijos kaip Jaunpilio RPC „Rats“, „Dzīpars“, „Kamenes“, Tukumo sodininkų draugijos Jaunpilio skyrius, Medžioklės klubas „Jaunpils“, Pensininkų asociacija „Jaunpils“ ir kt. Visą veiklą koordinuoja draugija „Rats“, įkurta 2002 m. Ši draugija yra Latvijos suaugusiųjų švietimo asociacijos narė, dalyvauja planuojant suaugusiųjų švietimo politiką. Draugija yra ir Latvijos kaimo forumo asocijuota narė.

Veikloje dalyvaujančios tikslinės suaugusiųjų grupės

Pagrindinės Jaunpilio RPC „Rats“ tikslinės besimokančiųjų grupės yra: savivaldybės darbuotojai, smulkieji verslininkai ir amatininkai, ūkių savininkai, įvairios socialinės rizikos grupės, ieškantys darbo ir bedarbiai senjorai.

Gerosios praktikos turinys (kas daroma?)

Vienas iš pirminių draugijos „Rats“ tikslų buvo suteikti įvairaus amžiaus žmonėms galimybę įgyti papildomų žinių įvairiose gyvenimo srityse.

Organizuojant įvairius kursus ir mokymus, asociacijos veikloje išsiskyrė dvi pagrindinės kryptys: profesinis tobulėjimas ir asmeninių pomėgių lavinimas.

Profesinio tobulėjimo kursai: (nuo 2002 m.)

- Anglų k. / vokiečių k.
- Kompiuterių mokslas
- Buhalterinė apskaita / NVO buhalterinė apskaita
- Ekologinis ūkininkavimas
- Verslumas kaimo turizme
- Kritinio mąstymo metodai įvairiuose dalykuose
- Aplinkos apsaugos valdymo kursai
- Projektų rašymas ir valdymas
- Kelionių vadovo kursai
- Skirtingų kategorijų vairavimo kursai

- Komunikacija ir viešieji ryšiai NVO ir kt.

Profesinio tobulėjimo kursai suteikia darbuotojams galimybę atnaujinti savo žinias bei praturtinti jas naujovėmis, kurios gali būti naudojamos jų darbe. Tokiu būdu šių žmonių vertė darbo rinkoje padidėja. Asmenys baigę šiuos kursus gauna papildomo išsilavinimo pažymėjimą.

Asmeninių pomėgių lavinimo kursai: (nuo 2002 m.)

- Floristika
- Sodininkystė
- „Gyvenimo mokykla“ - Alvis Stankevičs
- Tapyba ant šilko
- Žvakių liejimas ir dažymas
- Piešimas ant stiklo
- NLP (Neurolingvistinis programavimas)
- Bacho žiedų terapija
- Namų šeimininkas
- Psichologija
- Fotografijos pagrindai
- Numerologija
- Dovanų pakavimas
- Ajurveda
- Joga
- Silvos metodas
- Giminės medžio formavimas
- Virtualus keliautojų klubas ir kt.

Asmeninių pomėgių lavinimo kursų dalyviai naudingai leidžia laisvalaikį, tuo pačiu įgydami naujų žinių ir įgūdžių juos dominančiose srityse. Asmenys baigę asmeninių pomėgių lavinimo kursą gauna atitinkamo kurso baigimo pažymėjimą. Kartą ar du per metus draugija „Rats“ savo mokytojams organizuoja edukacines ekskursijas - keitimąsi patirtimi su kitomis draugijomis, įmonėmis, ūkiais, svečių namais ir pan. Taip pat, kiek įmanoma, ieškoma bendro finansavimo. Draugija „Rats“ užmezgė aktyvų bendradarbiavimą su kitomis regiono draugijomis, pavyzdžiui, draugijos „Rats“ patalpose Sodininkų asociacija organizuoja savo renginius, „Dzīpars“ - verpalų dienas, ten nuolat vyksta pensininkų renginiai.

Kursų dalyviai Jaunpilyje yra patenkinti, nes būtinus įgūdžius jie gali įgyti savivaldybėje, nevykdami į miestą. Klausytojai į pamokas ateina kaip į vakarėlį, kur galima atsipalaiduoti ir susitikti su pažįstamais. Pavyzdžiui, viena iš anglų kalbos grupių jau 8 metus turi savo tradicijas, todėl šią grupę jau galima pavadinti klubu. Jei kurso mokytojas sako, kad nebenori dirbti, klausytojai organizuoja įvairias veiklas, kol mokytojas sutinka vėl vesti kursą.

Gerosios praktikos organizavimas, naudojami metodai

Du kartus per metus visų draugijų atstovai susitinka aptarti veiklas ir bendradarbiavimą, draugijos informuoja apie savo planuojamą veiklą ir parengia bendrą savivaldybės veiksmų planą. „Rats“ patalpos visada labai užimtose: kadangi jose gali susiburti iki 70 žmonių, ten savo renginius organizuoja Pensininkų draugija, sodininkai ir kitos organizacijos. Įvairių renginių metu galima naudotis virtuve, indais. Savivaldybės kavinėse galima užsakyti kavos staliuką. Visų savivaldybės asociacijų bendradarbiavimas yra labai teigiamas, nėra abipusės konkurencijos ir kovos dėl dalyvių. Pavyzdžiui, dėl didelio patalpų užimtumo vienais metais nepavyko pradėti floristikos užsiėmimų, todėl šį sezoną užsiėmimai vyko asociacijoje „Dzīpars“. Dalyvių netrūko.

Gyvendami tokioje mažoje, glaudžiai organizuotoje bendruomenėje, žmonės dažniausiai vieni kitus pažįsta ir nebijo išsakyti savo norus ir interesus. Atsižvelgiant į juos, tam tikru metu organizuojami būtiniausi ir aktualiausi kursai. Pirmą kartą susitikę visi kursų dalyviai susitaria dėl tinkamiausio užsiėmimų laiko - pensininkai nori dirbti ryte, darbuotojai - pasibaigus darbo valandoms, ūkininkai - tarp gyvūnų šėrimo. Perkelti kursus nėra sudėtinga, jei pageidauja dauguma dalyvių, tokiu atveju veikia „žodiniai telefonai“ - patys dalyviai perduoda informaciją vieni kitiems.

Gerajai praktikai įgyvendinti reikalingi ištekliai (finansiniai, žmogiškieji ir kt.)

Draugija „Rats“ veikia savivaldybės patalpose (152,5 m²) „Jaunkalni“ Jaunpilyje. Draugija yra pasirašiusi nuomos sutartį su savivaldybe. „Rats“ savo lėšomis ir ištekliais palaiko tvarką išnuomotose patalpose, todėl miesto taryba ir kitos Jaunpilio asociacijos gali nemokamai naudotis patalpomis. Asociacijai investuojant į patalpų remontą, savivaldybė mažina nuomos mokesť. Savivaldybė taip pat padengia komunalinius mokesčius.

Savivaldybėje 0,5 etato krūviu dirba suaugusiųjų švietimo koordinatorius, kurio darbo vieta yra „Rats“ draugijoje. Savivaldybė vieną kartą per metus nemokamai skiria autobusą asociacijos organizuojamai gerosios praktikos mainų kelionei.

Draugijų įtraukimo principas leidžia aktyvinti suaugusiųjų švietimą nenaudojant daug lėšų žmogiškiesiems ištekliams. Būtinai ištekliai numatomi vykdant konkrečius projektus.

Pavyzdžiui, „Rats“ įgyvendino mokymo ciklą, skirtą jaunoms mamoms, kurios dažnai turi žemą savivertę, yra vienišos ir neturi išsilavinimo. Tai buvo įmanoma įgyvendinti tik bendradarbiaujant su savivaldybės paslaugų specialistais. Miesto tarybos socialiniai darbuotojai motyvavo jaunas mamas įsitraukti į studijas.

Su jomis visus metus dirbo miesto tarybos pirmininkas, teisininkas, sveikatos ugdymo mokytojas, psichologas, kirpėjas,

kosmetologas ir virėjai, kurie bandė suteikti žinių, įgūdžių ir gebėjimų anksčiau neiširtose srityse. Mokymuose moterys mokėsi gaminti ir iš maisto pakuotėse esančių produktų. Kad mamos galėtų atvykti į užsiėmimus, miesto taryba skyrė autobusą, o draugijos atstovai užtikrino vaikų priežiūrą studijų metu. Mokymai padidino jaunų moterų savivertę, pagerėjo jų bendravimo gebėjimai ir keletas kursančių susirado darbą.

Sunkumai (kliūtys) įgyvendinant gerąją praktiką

Pradėti mokymosi veiklą yra labai sunku. Būkite pasirengę, kad teigiami rezultatai nebus pasiekti iš karto, susidursite su sumaištimi, atstūmimu. Dalis visuomenės nesupranta, kodėl suaugusiųjų švietimas nėra apmokamas, pavyzdžiui, išmokomis. Tačiau kai artimieji pasinaudoja mokymosi galimybėmis, požiūris pasikeičia.

Būna situacijų, kai patiems suaugusiųjų švietimo organizatoriams reikia paramos, kai teigiamų rezultatų tenka laukti ilgai, atsiranda nuovargis. Kaime daug ką lemia ir oro sąlygos - dėl pūgos mokytojas neatvyksta, arba atvirkščiai - mokytojas ateina, bet klausytojai negali atvykti iš namų. Prasidėjus pavasario ar rudens sodo darbams, lankytojų visada sumažėja. Todėl mokymai turi būti planuojami atsižvelgiant į šias aplinkybes. Visą laiką tvyro įtampa, nes organizatorius yra atsakingas už užsiėmimų sėkmę ir klausytojų savijautą mokymo centre.

Biurokratiniai reikalavimai turėtų būti minimalūs. Perteklinės ataskaitos ar pranešimai tik užima laiko, bet nepagerina darbo našumo. Daug svarbiau kalbėtis su žmonėmis, pasakoti apie esamus ar planuojamus užsiėmimus ir renginius, kviesti juos dalyvauti.

Specialiosios sąlygos gerosios praktikos įgyvendinimui

Ypatinga geros praktikos įgyvendinimo sąlyga yra glaudus draugijų ir savivaldybės bendradarbiavimas. Parama draugijų plėtrai savivaldybėje buvo gerai apgalvota savivaldybės politika. Tai sustiprino draugijų pajėgumus, draugijų nariai įgijo projektų paraiškų rengimo ir projektų įgyvendinimo įgūdžių, kurie leido jiems būti ne tik mokymų dalyviais, bet ir mokymų veiklos iniciatoriais bei organizatoriais. Mokymas nėra atskira tam tikroje situacijoje poreikių padiktuota veikla, tai organinė visuomenės veiklos dalis, padedanti siekti tikslų. Draugija „Rats“ užtikrina mokymosi visą gyvenimą renginių organizavimą, vadovaujasi gyventojų išreikštais norais ir darbo rinkos paklausa, ieško galimų bendradarbiavimo su kitais pedagogais modelių, kad „priartintų ugdymą“ prie besimokančiojo. Draugija „Rats“ taip pat dalyvauja bendruose projektuose su Jaunpilio savivaldybe.

Siekdama padidinti savo žinomumą ir užtikrinti informacijos sklaidą, draugija „Rats“ sukūrė savo socialinę svetainę <http://facebook.com/JaunpilsRAC>. Valstybinė mokesčių tarnyba jai suteikė visuomenei naudingos organizacijos statusą.

Kiekybiniai ir kokybiniai gerosios praktikos rodikliai

Nuo pat draugijos įkūrimo 2002 m. joje vyko daugiau nei 90 skirtingų edukacinių užsiėmimų. Beveik kiekvienais mokslo metais gyventojai moka už šias pamokas: anglų kalbos pamokas vaikams, anglų kalbos pamokas suaugusiems, gitaros pamokas, pianino pamokas, jogą, buhalterinės apskaitos ir projektų rašymo bei valdymo pamokas. Taip pat čia nauji mokytojai gali išbandyti savo mokymo įgūdžius.

Kasdieninėms išlaidoms padengti asociacija siūlo kitoms organizacijoms nuomotis patalpas.

2020 m., prisidėjus mokymų ir renginių lankytojams bei dėstytojoms, draugijos patalpos buvo parengtos parodoms rengti.

Bendradarbiaujant su Kuldygos technikos mokykla buvo surengti meistriškumo kursai dirbantiems Jaunpilio savivaldybės gyventojams: Latvijos kulinarinis paveldas, medinių gaminių projektavimas ir automobilių elektros įrangos diagnostika. Kursuose buvo siekiama supažindinti Jaunpilio gyventojus su dabartinėmis mokymo programomis dirbantiems suaugusiems Kuldygos technologijų ir turizmo technikumė, įgyvendinant Europos socialinio fondo (ESF) finansuojamus projektus.

„Rats“ taip pat dalyvauja įgyvendinant įvairius projektus. Pavyzdžiui, projektas „Šeimos istorijos kaime“ prasidėjo nuo seminaro „Žodinė istorija - pokalbių vedimas, rengimas ir publikavimas“. Projekto dalyviai sužinojo ir surinko savo šeimos istorijas naudodamiesi savo šeimos albumais, dokumentais, interviu su vyresniąja karta, turimais interneto ištekliais, „Jaunpilio kronika“ ir kitais paskelbtais leidiniais. Susitikimuose jie dalijosi savo praktine patirtimi apie atliktus interviu ir surinktą medžiagą. Dalyvių patirtį taip pat galima peržiūrėti youtube.com, Jaunpilis RPC. Pasibaigus projektui surinktas šeimos istorijas dalyviai galėjo pasilikti saugoti šeimoje arba perduoti muziejui, bibliotekai ar Jaunpilio RPC „Rats“ draugijai, kad jie būtų panaudoti projektų kūrimui ateityje.

Šiaurės ministrų tarybos programos „Nordplus“ projekte partneriai iš trijų šalių pasidalino nematerialaus paveldo išsaugojimo patirtimi.

Projekte „Keturi valandos nuo iki Jaunpilio“, kurį bendrai finansavo Jaunpilio miesto taryba, buvo sukurti aštuoni pėsčiųjų maršrutai, apmokyti aštuoni savanoriai kelionių gidai ir 3x3 Pasaulio latvių stovyklos Jaunpilyje dalyviams buvo galimybė juos pamatyti.

Vykdam ESF projektą „Darbuotojų profesinės kompetencijos tobulinimas“ ir bendradarbiaujant su Kuldygos turizmo ir technologijų technikumė buvo surengti keli kvalifikacijos tobulinimo

kursai: Turizmo produktų kūrimas, Naujausios maisto ruošimo ir pristatymo tendencijos, Konferencijų ir seminarų valdymas, Medienos gaminių projektavimas ir restauravimas.

Valstybinės įdarbinimo agentūros ESF projekte „Garantijos jaunimui“ jauniems žmonėms, kurie ilgą laiką buvo bedarbiai, suteikiama galimybė „lavinti darbo įgūdžius mokymuose „Darbo įgūdžių reikalingų nevyriausybiniam sektoriuje ugdymas“.

Projekte buvo vykdoma kita įvairi veikla: sumontuotas ir atnaujintas fortepijonas fortepijono pamokoms, nupirktas fotoaparatas fotografijos ir animacijos užsiėmimams, organizuoti marketingo, buhalterinės apskaitos ir organizacinės psichologijos kursai, organizuotos jaunimo dienos stovyklos, mokymai senjorams tema „Jaunpilio savivaldybės gyventojų sveikata“. Bendradarbiaujant su Jaunpilio socialine tarnyba Jaunpilio „Rats“ įgyvendino Europos programos labiausiai skurstantiems asmenims remti priemones - seminarų ciklą „Mokymosi visą gyvenimą skatinimas priešpensijiniame ir pensijiniame amžiuje“, kūrybines dirbtuves skirtingo amžiaus žmonėms, kūrybinių darbų parodas ir virtuvės kultūros kūrimą draugijoje.

Pagrindinė gerosios praktikos įgyvendinimo nauda vietos valdžiai

Manome, kad tokio pobūdžio veikla suaugusiųjų švietimo srityje yra beveik ideali, nes galima įžvelgti daug šios veiklos privalumų:

- Ji yra arčiau gyventojų - lengvai pasiekama;
- Galimybė piliečiams plėsti kompetencijas ir likti darbo rinkoje;
- Gebėjimas greitai reaguoti į paklausos, poreikių pokyčius;
- Lengvai išsiaiškinti besimokančiųjų poreikius;
- Mažos klausytojų grupės - individualus požiūris;
- Minimali biurokratija;
- Puikus bendradarbiavimas su apskrities taryba - parama visais klausimais (atlyginimas, patalpos, komunaliniai mokesčiai, bendras projektų finansavimas);
- Gerai įrengtos patalpos (įrengė „Rats“ įgyvendinant įvairius fondų projektus, taip pat finansais prisidėjo savivaldybė);
- Gebėjimas pasirinkti geriausius mokytojus;
- Besimokantieji yra asmeniškai pažįstami ir į pamokas ateina kaip į vakarėlį.

Geras bendradarbiavimas su kitomis savivaldybės bendruomenėmis - pensininkais, sodininkais, amatininkais, jaunimu. Laikui bėgant kai kurie teminiai užsiėmimai buvo perkelti į specializuotus klubus, pavyzdžiui, dauguma su amatais susijusių užsiėmimų – į asociaciją „Dzīpars“, kurios pagrindu buvo įkurti ir veikia Amatų namai. Pensininkų asociacija jau 7 metus veda vasaros psichologijos kursus - kasmet kita specifine tema bendradarbiaujant su Daina Reinfelds.

Taigi draugija „Rats“, remiant savivaldybei, gali organizuoti reikiamus mokymus netoli gyvenamosios vietos, leidžiančius sutaupyti laiko ir finansinių išteklių. Toks veiklos modelis stiprina bendruomenę, gerina bendravimą, vienija visuomenę, žmonės prisiima atsakomybę

vieni už kitus. Panašūs modeliai veikia išsivysčiusiose Europos šalyse, kur bendruomenė yra pilietinės visuomenės pagrindas.

Gerosios praktikos tvarumo sąlygos ir tobulėjimo galimybės

Neneigsime, kad Jaunpilyje dar yra dalykų, kuriuos reikia tobulinti. Jaunpilio draugijos labiau „dirba praktinius darbus“ ir daugelis gerų dalykų lieka plačiajai visuomenei nežinomi. „Rats“ turėtų aktyviau bendradarbiauti su žiniasklaida, kas būtų žinoma ir matoma Jaunpilio gyventojams ir kaimyninėse apskrityse.

Piliečiai taip pat nerodo susidomėjimo įvairiais su Europos institucijomis susijusiais klausimais, todėl ši sritis apskrityje yra mažiau išvystyta. Nepakankamai dėmesio skiriama anksčiau mokyklas paliekantiems asmenims, todėl reikėtų daugiau galvoti apie jų socializaciją ir išsilavinimą, taip pat apie jų integraciją į darbo rinką. Veiklos draugijos turi pakankamai, o finansinė ir moralinė parama, gauta iš regiono, palengvintų draugijų darbą.

Ilgametis darbas suaugusiųjų švietime suteikė įdomios patirties. Tai gali būti naudinga ne tik mažoms apskritims, kurios kaip Jaunpilis jau plėtoja suaugusiųjų švietimą ar planuoja tai daryti, bet ir didelėms apskritims.

Dažnai pamirštame, kad suaugusiųjų švietimas yra toks pat svarbus kaip ir privalomas pradinis ugdymas – jam reikia skirti didesnę dėmesio visais lygmenimis. Kartais sunku atskirti suaugusiųjų švietimą nuo socialinio darbo ir kultūros. Pavyzdžiui, žmogus, turintis suvokimo negalią, ateina mokytis į kompiuterių kursą. Asmuo būna bendruomenėje tris mėnesius du kartus per savaitę, tuo pačiu metu - padedamas mentorių išmoksta įjungti kompiuterį ir portaluose susirasti naujienas. Niekas negali pasakyti, kas svarbiau – naujai įgytos žinios ar besimokančiųjų ir mokytojo teigiamas požiūris.

Labai svarbu, kad apskrities vadovybė remtų suaugusiųjų švietimą ne tik žodžiais, bet ir darbais – suteikdama kuo daugiau finansinės pagalbos. Aplinkiniai netgi stebi, kiek apskrities tarybos darbuotojų lanko suaugusiųjų mokymų renginius ir kurių daugiausia. Kita vertus - šiuose renginiuose atstovai ir tarybos darbuotojai turi galimybę susitikti su savivaldybės gyventojais neformalioje aplinkoje, neprarandant ryšio su realiu gyvenimu.

Gerų rezultatų galima pasiekti tik tuo atveju, jei visos savivaldybės institucijos ir organizacijos bendradarbiaus tiek horizontaliai, tiek vertikalčiai. Būtent horizontalus - nekonkurencingas visų NVO bendradarbiavimas, keitimasis idėjomis, problemų sprendimo pasiūlymais, bendras didesnių renginių organizavimas - yra labai svarbu. Savo ruožtu vertikalus - tai bendradarbiavimas nuo žemiausios visuomenės grupės iki savivaldybės ir kitų institucijų darbuotojų. Buvimas kartu, savi žmonės, bendruomenė - šie žodžiai tampa Jaunpilio realybe. Žinoma, dideliuose regionuose situacija yra kitokia, tačiau reikia pripažinti, kad konkurencija, o ne bendradarbiavimas, dažnai sugadina daug gerų dalykų.

Svarbu būti atviram ne tik naujoms idėjoms ir savo žmonėms, bet ir kaimynams. Jaunpilyje mokymuose ir renginiuose dalyvauja žmonės iš visų aplinkinių apskričių. Jie nemoka didesnių dalyvio mokesčių ir kitų apskričių gyventojams nėra jokių apribojimų. Jaunpilis siekia sukurti vieningą visuomenę, kuri nėra suskaldyta ar apribota dėl savo teritorijos išsidėstymo, tautybės, kalbos, nuosavybės ar kitų veiksnių.

Labai svarbu reguliariai išsiaiškinti vietos verslininkų poreikius, jie mielai, jeigu reikia visuomenei, remia įvairias veiklas. Jaunpilyje nuolat vyksta vietinių verslininkų dienos, kuriose dalyvauja „Rats“, keičiasi informacija ir reklamuoja savo siūlomus mokymus.

Jeigu savivaldybė remia draugijos veiklą, ji turi dirbti su absoliučiai visomis savivaldybės gyventojų grupėmis. Nė vienas suinteresuotas besimokantysis neturėtų būti pašalintas, tačiau reikia rasti tinkamą pamokų laiką ir turinį.

Mažoje savivaldybėje svarbu asmeniškai pažinti žmones, idealu, jei įmanoma kalbėti apie jų protėvius, apie įdomius įvykius savivaldybėje. Tai sukuria abipusį pasitikėjimą ir tada geriau vyksta darbas. Dažnai toks bendravimas, bendradarbiavimas mažina socialinę įtampą, lengviau kartu rasti problemų sprendimus.

Rekomendacijos dėl gerosios praktikos sklaidos

Gerąją Jaunpilio regiono praktiką gali perimti po administracinės reformos naujai įsteigtų regionų atskirų savivaldybių bendruomenių centrai, suteikdami savo gyventojams švietimą ir bendruomenės stiprinimo iniciatyvas kuo arčiau jų gyvenamosios vietos. Pageidautina, kad naujai įsteigto didelio regiono centre būtų suaugusiųjų švietimo metodinis centras, savivaldybių bendruomenėse didinantis suaugusiųjų švietimo koordinatorių darbo kokybę ir teikiantis jiems metodinę paramą.